

§. IV.

MONACHI CIVITATIS EPISCOPO SUBJECTI.

XXXVI. Quanta verò cunq̄ue fuerit Abbatum potestas, semper tamen Episcopi jurisdictioni subiciebantur. Sanctissimis enim illis monasticorum Institutorum auctoribus nefas visum est ab Episcopali potestate omnium maximè in Ecclesia divinitus constituta immunitatem adfectare. Unde Concilii Chalcedonensis *Can. IV*, tria sanciantur: 1. Nullum omninò ædificandum aut constituendum monasterium *præter conscientiam civitatis Episcopi*. 2. Monachos per unamquamque civitatem, et regionem subjectos esse Episcopo, et quietem diligere. 3. Episcopum convenire civitatis competentem monasteriorum providentiam habere. Hæc Synodica Sanctio legibus imperialibus firmata fuit: *Novella CXXXIII (**)* *cap. 34, et 36, et Novella CXXXIII, cap. 4 et 6. (*)*

XXXVII. Eadem quoque per Occidentem viguit disciplina. Id patet ex pluribus, variisque per ea tempora habitis Conciliis: uti Aurelianensi I, *Can. XXI*. Aurelianensi II, *Can. XXI*, Epaonensi *Can. VIII et XIX* &c. ac præsertim Concilium Arelatense V, generaliter definit, ut *Monasteria, vel Monachorum disciplina ad eum pertineant Episcopum, in cujus sunt territorio constituta. (**)* Consonat Syn. Ilerdensis *Can. III*, et Oscensis an. 598, *Can. I. (*)*

XXXVIII. Verùm secutis temporibus paulatim Monachi ab Episcopali potestate exemptiones obtinere conati sunt. Ac primo quidem VI, sæculo monachis indulta tantummodò est exemptio ab Episcoporum exactionibus, ac libera Abbatis tributa est electio. Ejusmodi immunitatem pluribus monasteriis Gregorius M. indulgit: *Lib. VI, Ep. 12, et Lib. VII, Epist. 15*, at expresse Episcopis *diligentia disciplinæ*, hoc est canonica auctoritas reservata est. Hoc enim intuitu Concilia ad annum usque millesimum celebrata monachos Episcopis subditos representant. Concilium Vernense an. 755 *Can. III et V*, hæc habet: *Unusquisque Episcoporum potestatem habeat in sua Parochia tan de Clero, quam de Regularibus, vel Secularibus ad corrigendum, et emendandum secundum ordinem canonicum spiritalem*. Similia habent Synodi Moguntinum *Can. XI, XII et XXI*. Parisiense an. 829, *Can. XXXVII*, Aquisgranense an. 836, *Can. I, et II*, Videsis Thomass. *P. I. Lib. III, cap. 27*, quinimmò ut idem Auctor observat *ibid. Cap. 28 et 29*, etiam post annum Christi millesimum eadem viguit in Ecclesia disciplina; adeo ut neque ipsa Sedis Apostolicæ tutela, qua monasteria gloriabantur, Monachos ordinariæ Episcopali potestati subduxerit: *Cap. 3 de Privilegiis*. Igitur si quæ occurrunt Monachis per ea tempora indulta privilegia, de temporalium potius cura intelligenda sunt, quàm de canonica, et interiori disciplina. (**). In Hispania a sæculo X, amplissimam, et qua major excogitari nunquam posset exemptionem assequi cæperunt Monachi, si vera sunt privilegia, quæ Tom. IV. inseruit Card. de Aguirre. Verùm non ideò Concilia nostra cessarunt eos ad primigeniam subjectionis legem revocare: Syn. Legionens. an. 1012. Cojacens. an. 1050. *Can. II*, sed deinceps pænè nulla jam avitæ Episcoporum potestatis in Regulares vestigia deprehendimus. (*)

XXXIX. Porrò negandum non est jam inde ab sæculo XII, monachos a vide ab Episcopali auctoritate, etiam quòd ad spirituale regimen exemptionem aucupari cæpisse. Quàm fuerit ab hac aviditate abhorrens S. Bernardi animus satis liquet ex ejus Epistolis, ac præsertim ex *CLXXX ad Inocentium II*. In ea de Abba-

te S. Maximini Trevirensis graviter conqueritur, quod, ut effugeret sanctissimum Alberonis Archiepiscopi studium in repurgando suo monasterio, patronos Romæ pottentissimos nactus sit, et suorum confirmationem privilegiorum. Tum *Epist. XLII*, in Abbates sui sæculi incredibili studio, atque ardore invehitur, quod *quum ne unum quidem verbulum de suis imperiis subditos prætergredi patiantur, ipsi propriis obedire contemnant Episcopis*. Similia habet *Lib. III, de Consid.* At quæcunq̄ue fuerit hac in re Bernardi sententia, illud profectò constat sæculo XII, fere singulos Ordines, et monasteria omnia *plenas* obtinuisse exemptiones; scilicet, ut non modò ab Episcopalibus eximerentur exactionibus, decimis, procurationibus, cathedratico, synodatico &c. Verùm et quod ad temporalium bonorum administrationem, ac spirituale monachorum regimen Episcopi subducerentur potestati. Ipsimet Fratres Minores, quorum Institutore S. Franciscus omne prorsus aversatus fuerat: exemptionis privilegium, eadem monachorum suæ ætatis cupiditate acti sunt. Verùm, uti ad rem observat Baronius ad an. 1176, istuc *gratum non fuit S. Francisco, sed fratris Helie hominis non divino spiritu, sed carnis prudentia nitentis fuit opus*.

XL. Non vacat hic caussas rimari, cur Monachi, ut ab Episcopi potestate eximerentur, tantopere laborarint. Gravis ne, et exorbitans Episcoporum in monachos dominatus impulit, an potius (quæ S. Bernardi uti modò observabimus, sententia est) nimia bonorum temporalium adfluentia? Ajunt enim hinc factum esse, ut in laxationem disciplinæ, morumque dissolutionem abeuntes propriis obedire Episcopis fastidiverint, non tam ut appetentes libertatem, quàm ut fugitantes disciplinam: Bernardus *Epist. CLXXX*. Addunt et illud, scilicet ejusmodi exemptionum privilegia plura, eademque gravia in Ecclesiam malo invexisse: nec id mirum subnectunt: illis enim adeo ecclesiastica turbatur hierarchia, ut S. Bernardus *Lib. III de Consid. cap. 4*, monstro similes esse dicat ecclesiasticorum graduum status. qui a superioribus divisi Capiti *immediate* conjunguntur, haud secus ac si digitus non proximè manui, sed capiti adnecteretur. Quamobrem haud semel factum est, ut Concilia, et Patres de iisdem vel abolendis, vel dutamxat temperandis cogitarent. Abolere prorsus *impossibile*, temperare vix aliquando, ac ne ipsis quidem Tridentinis Patribus prorsus feliciter successit. Abs re igitur non erit hic potiora Regularium exemptionibus moderandis sancita Tridentina decreta recensere.

Ac 1. Episcopus, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus Monachos extra claustra degentes visitet, eosdemque si deliquerint, puniat, et corrigat: *Sess. VI. Ref. cap. 3*.

2. Monachi intra claustra degentes, et extra ea notoriè delinquentes, ut populo scandalo sint, a suis superioribus instante Episcopo, et intra tempus ab eodem præfigendum, severe puniantur, Episcopo de jam facta punitione admonito: sin minus a suo Superiore officio priventur, et in delinquentes animadvertente Episcopi jus esto: *Sess. XXV de Reg. cap. 14*. Tum a Clemente VIII adjecta est Superioribus Regularibus indicta prohibitio, monachos delinquentes in alia suorum Ordinum monasteria extra Diœcesim ablegandi: *Bulla Sucepti regiminis XXXIX*.

3. Ecclesiæ Regularium, quibus cura animarum adnexa est, ab Episcopis quotannis visitentur, iisdemque in omnibus curam animarum spectantibus prorsus pareant: *ibid. cap. 11*.

4. Monasteria Monialium Sedi Apostolicæ immediate subjecta, ab Episcopis

delegata potestate gubernentur: *Sess. XXV de Reg. cap. 9. Tum ibidem cap. 5.* omnium etiam exemptarum monialium clausura Episcopis apostolica auctoritate commissa est.

5. Monasteria commendata, in quibus non viget regularis observantia ab Episcopis, etiam auctoritate apostolica, annis singulis lustrentur: ea verò, in quibus regularis viget observantia, quæ tamen ab debita vivendi ratione nonnihil deflexerint, Episcopis tum demùm invisere, ac repurgare licebit, postquam eorundem Superiores de necessaria restauratione admoniti, illam intra sex menses adgressi non sint: *Sess. XXI. Ref. cap. 8.*

6. Monasteria exempta, quæ neque Concilio Provinciali decernente, neque metropolitano instante, sese in congregationes erexerint, *Episcopis, in quorum Diocesis sita sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis subdantur:* Sessione XXV de Reg. cap. 8.

7. Regulares Fidelium confessiones non audiant, nisi prius ab Episcopis adprobationem, et veniam obtinuerint: *Sess. XXIII. Reformat. cap. 15.* (**) Quinimò neque etiam Sanctimonialium eorum curæ subjectarum: *Constit. Apostolici Ministerii § 20 et Bened. XIV. Pastoralis Officii § 8.* (*)

8. Adhæc neque in suis Ecclesiis *contradicente Episcopo*, neque in Ecclesiis non suorum Ordinum, nisi prius impetrata ab Episcopis facultate, prædicare præsumant: *Sess. XXIV Reformat. cap. 4.*

9. Deniquè in censuris, et interdictis Episcopo mandante evulgandis, ac servandis diebus festis, eorumque ritibus custodiendis, aliisque exteriorem, ac publicam divini cultus politiam, spectantibus, Regulares quacunque exemptione muniti Episcopis omninò pareant: *Sess. XXV de Regul. cap. 12.* (**) Unde Episcopi possunt ad Cæremonialis et Ritualis rubricas servandas Regulares cogere: *Const. Apostolici Ministerii § 22.* Abusiones, quæ fortè in Missarum celebratione irrepserint, corrigere: *§ 23 ejusd. Const.* Quocirca *nequeunt SS. Sacramentum cum sollemnitate exponere sine licentia Ordinarii.* S. R. Congreg. 26 Febr. an. 1628. Neque etiam *Apostolicæ Sedis privilegio muniti, die Sabbati majoris hebdomadæ, antequam campana Cathedralis, vel Matricis Ecclesiæ pulsaverit, campanas in Ecclesiis suis pulsare.* Leo X die 19 Decembris an. 1516 in Lateran. V *Sess. XI.* Postremò Episcopi curare tenentur, ne in privatis Regularium Cellulis Altaria erigantur, contraria derogante consuetudine præf. *Const. Apostolici Ministerii § 24.* Quin et Carolus II de Senatus Supremi consilio decrevit, exorandum sibi esse a Rom. Pontifice, ut renovare dignaretur Constitutionem Clementis VIII an. 1602 qua sancitum erat, ut nullus ad Regularem adsumeretur Professionem, sine obtenta a Diocesano adprobatione; quo præfata Constitutio ad exactam in his Regnis observantiam reduceretur: *Addesis Sanct. IV n. 26. Tit. I. Lib. IV vulgò Autos Acordados.* (*)

XLI. Sæculo XIV Archiepiscopum Neapolitanum peculiarem quandam Monachorum curam egisse liquet ex Constitutionibus Synodalibus Jo. Ursini Archiep. Neap. editis circiter an. 1330 quarum *n. L.* sic habet: *Volentes, ut Monachi, qui relictis mundanis illecebris, elegerunt in Religionis habitu in arce contemplationis Domino famulari, a quibuslibet deviis præserventur; statuimus, et ordinamus, quod nullus Monachus civitatis, vel Diocesis Neap. egrediatur de monasterio, nisi forsitan egrediendi justa, ac rationabilis causa fuerit; quo casu committimus, quod egredietur associatus uno alio Monacho ejusdem monasterii, incedentes cum cucullis, et ad loca honesta tantummodo accedentes, ac de sui Ab-*

batis impetrata licentia, vel obtenta. In contemptorem vero quemlibet in his scriptis excommunicationis sententiam promulgamus.

§ V.

DE SANCTIMONIALIBUS.

XLII. A primis usque sæculis Virgines in Ecclesia fuisse, qui sese christiano ritu Deo sacrabant, discimus ex S. Cypriano, Tertulliano, aliisque antiquis Patribus, qui de Virginibus, qui sese Christo dicarint, loquuntur. Hæ vel parentum custodiæ ab Episcopis commendabantur; vel parentibus destitutæ gravissimarum seminarum curæ committebantur in communibus ædibus ipsis deputatis: *Concil. Carthag. III Can. XXXIII.* Quæ quidem communes Virginum ædes in Sanctimonialium monasteria tandem evaserunt, quarum origo cum origine Monachorum complexa est. Nam Rufinus sæculi IV. Scriptor *de Vitis Patrum Lib. II, cap. 3* refert in una Urbe Oxyrinchi plura fuisse monasteria, quàm domus, et ibi sacrarum Virginum immortalis signo desponsarum viginti millia fuisse. Dictas *Sanctimoniales* a sanctimonia auctor est Augustinus *de S. Virginitate cap. ult.* Eas Hieronymus *Epist. XXII ad Eustochium cap. 6.* voce ægyptiaca vocat *Nonnas*, quod *Monachas* significat. Iisdem regulas præscripserunt S. Augustinus, S. Cæsarius Arelat. S. Benedictus, S. Franciscus, &c.

(**) XLIII. Fuerunt quidem et in Hispania ante sæculum IV complures Deo dicatæ Virgines, quæ dicebantur ut plurimum *Virgines Deo dicatæ*, vel *sacratæ*: *Syn. Illiber. Can. XIII et XXVII* tum et *Devotæ*: *Tolet. I. Can. XVI* et simplici vocabulo *Professæ Can. IX ejusd.* non rarò *Puellæ Dei* *Tolet. I. Can. VI.* Omnem istarum Virginum vivendi methodum pulcherrime describit Prudentius *Carmine contra Symmach. Pref.*

*Sunt et Virginibus pulcherrima premia nostris,
Et pudor, et sancto tectus velamine vultus,
Et privatus honor, et nota et publica forma,
Et raræ, tenuesque epulæ, et mens sobria semper,
Lexque pudicitie vitæ cum fine peracta.*

Unde istæ potiore temporis partem domi persistebant, ut orarent, jejunarent, manibus operarentur; et rarò se conspiciendas offerrent etiam in templis. Hieron. *ad Lat. et Eustoch.* Induebantur vilibus vel pœnitentiæ vestibus, et velamine vel nigro, vel purpureo contegebant caput: *Syn. Tolet. X Can. IV.* Sic incedebant etiam quum Episcopo velum suscepturæ se sistebant: *Conc. Carthag. IV. Can. XI.* Quocirca minime est probanda consuetudo illa, quod Sanctimonialis Candidata omnibus mundanæ pompæ lenociniis, et artificiis ad instar nuptias contrahentis adornata ante sancta se Dei Altaria sistat. In propriis unaquæque, vel in parentum ædibus habitabat: *Syn. Illiberit. Can. XXVII* et *Tolet. I. Can. VI et IX* non enim visæ sunt adhuc congregationes, neque ulla monasteriorum umbra rimanda est usque ad sæculum VII in *Syn. Hispal. II an. 619.* Nullis licet detinerentur cancellis, a crebris tamen virorum, et piorum quoque confabulationibus arcebantur: *Tolet. I. laud. Can. VI et IX* et *Hispal. II Can. XI.* Unde durissimis puniebantur pœnis emissum castimonie servandæ propositum transgre-

dientes: Syn. Illiberit. *Can. XIII*, Tolet. I. *Can. XVI et XIX*, Barcon. an. 599 *Can. IV*, Toletan. IV. *Can. LV* alias *LIV*, Tolet. VI *Can. VI* et Tolet. X. *Can. V*. (*)

XLIV. Fuere Sanctimonialium monasteria alia quidem, in quibus perpetuo inclusæ detinebantur, alia verò, e quibus egredi fas erat. Statutum autem fuit, ut firmissimis munitioibus ejusmodi monasteria circumdarentur. Tum Bonifacius VIII. *Cap. un. de Statu Monachorum in VI* constituit, ut moniales professæ sub perpetua essent clausura; ita quod nulli earum religionem tacite, vel expresse professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione, vel causa, (nisi forte tanto, et tali morbo evidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset cum aliis absque gravi periculo, seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas: (***) nullique aliquatenus inhoneste personæ, nec etiam honestæ, nisi rationabilis et manifesta causa existat, ac de illius ad quem pertinuerit, speciali licentia ingressus vel accessus pateat ad eandem. Et § 4. *Episcopis sub interminatione maledictionis æternæ mandamus, ait, quatenus in monasteriis sibi subjectis, sua, in his vero quæ ad Romanam immediate spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate. . . . de clausura convenienti providere procurent, invocato, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.* (*)

XLV. Porro hanc Bonifacii Constitutionem non ubique statim obtinuisse tum ex pluribus constat, tum vel maximè ex Jo. Ursini Archiep. Neapolit. *Constit. Synodali XLVIII* ubi primum abusio indicatur, qua moniales extra sua monasteria per habitacula sæcularium personarum discurrunt; dein vetantur æque Moniales, ac Abbatissæ quacumque ratione, vel causa monasteria egredi; ac tandem præscribitur, ut si forsitan causa rationabilis egrediendi monasterium suaderet, eo casu volumus pro parte ipsarum monialium ad nos recursum haberi pro egrediendi licentia obtinenda. Postremò Bonifacii Constitutio in Synod. Trid. *Sess. XXV. de Reg. cap. 5.* non modò renovata est, verùm et Episcopis jus tributum restituendi, ubi violata fuerit, et ubi inviolata est, conservandi clausuram in monasteriis etiam exemptis; idque delegata Sedis Apostolicæ auctoritate: quæ Tridentina Constitutio ubique terrarum feliciter suum effectum sortita est.

(**) XLVI. Verùm in Hispania Clausuræ integritati prospiciens Synod. Valisolet. an. 1322. *Can. XIII*, decrevit, quod si aliqua rationabili causa bonæ, et non suspectæ personæ intrare debuerint Monasterium, de licentia illius, qui præest confabulari non liceat, nisi sub testimonio duarum, aut trium sororum, loco convenienti, et hora congrua, nec contrahant magnam moram. Præfatam Bonifacii Constitutionem a Tridentino renovatam, confirmarunt Gregorius XIII, et XV, ac Syn. Tolet. an. 1582. Act. III. *Decret. XLII* alias *XLIII*. Quin et Pius V licentiam egrediendi Monialis e Clausura ad duos tantum casus restrinxit, incendii videlicet magni, et infirmitatis e. g. lepræ, aut epidemiæ. (*)

(**) XLVII. Quod ad formalem, ut ita dicamus, Clausuram providè constituit Syn. Valentina an. 1565. *Sess. II. Tit. III, cap. 19* omnibus sub excommunicationis pœna prohibens Monialium adire monasteria confabulationis gratia: *Regulares vero*, subdit, *in Domino hortatur, ut ab ejusmodi monasteriorum Monialium frequentatione abstineant. Quod si admoniti non destiterint, in eos juxta Tridentini Concilii statuta procedetur.* Quod adeo verùm est, ut Episcopus possit sub pœnis etiam corporalibus Regulares a Monialium quomodolibet exemptarum confabulationibus avertere, et moniales ipsas quoties sibi expedire videbi-

tur visitare: S. Cong. Trident. apud Gallemart, et Monacelli Formul. *Legale Pract. Tit. XII. in Apend.* (*)

(**) XLVIII. Ut plenæ puellarum libertati consulere Synod. Trid. *Anathemati subjicit omnes, si quomodocumque coegerint virginem, aut aliam quamcumque mulierem ad habitum monasticum suscipiendum: Sess. XXV de Regul. cap. 18.* Porro præceptum parentum in filiam nimis timidam, fallaces promissiones, argutiæ, dolosa vitæ regularis reticentia &c. coactionis vim obtinent. Unde ne facile pravi homines abuti possent innocuæ puellarum ætatis, ut fortassis olim abutebantur, quum pueri utriusque sexus, teneri adhuc, Monasterio perpetuo ibi mansuri tradebantur. Synod. ipsa Trid. *ibid. cap. 15.* decem et sex annorum ætatem ad legitimam professionem præfixit. At Carolus II. *Sanct. IV. Tit. I, Lib. IV* vulgo *Autos Acordados* viginti annorum ætatem ab Ecclesia stabiliendam esse, optavit, qualem requirebat Syn. Carthag. III. *Can. VI.* quin et Cæsaraug. an. 380, *Can. VII.* quadraginta annorum ætatem in velandis virginibus necessariam constituit. Tum sanxit ead. Syn. Trid. *ibid. cap. 17, ut puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, major duodecim annis sit, non ante eum suscipiat, nec postea ipsa vel alia professionem emittat quam exploraverit Episcopus, vel eo absente, vel impedito ejus Vicarius, aut aliquis eorum sumtibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat &c.* (*)

(**) XLIX. Concil. Lateran. sub Innoc. III, *Cap. LXIV*, ægre admodum tulit, quod Moniales pecuniam exigent a puellis habitum suscipientibus. En verba: *Quoniam simoniaca labe adeo plerasque Moniales infecit, ut vix aliquas sine pretio recipiant in sorores, paupertatis prætextu volentes hujusmodi vitium palliare, ne id de cetero fiat, penitus prohibemus, ut quæcumque de cetero talem pravitatem commiserit, tam recipiens, quam recepta, sine spe restitutionis de suo monasterio expellatur in locum arctioris regulæ, ad agendum perpetuo penitentiam retrudenda.* Id quod confirmavit Syn. Trident. *ibidem Cap. 16* constituens, quod neque ante professionem excepto victu, et vestitu novitii, vel novitiæ illius temporis quo in probatione est, quocumque prætextu monasterio aliquid ex bonis ejusdem tribuatur. Experientia tamen cum compertum sit monasteriorum bona sensim in deterius evadere, nisi ipsis de novo aliquid proveniant emolumentum, consuetudine invecutum est, ut ante professionem exigatur tantum pecuniæ, quantum ejus redditus ad sororis sustentationem sufficere posse judicetur; quod et probavit S. C. Trident. 14, April. an. 1725. sed quum ex *Cap. unic. de Statu Regul. in VI, § 1*, Trident. *ibidem Cap. 3*, et sæpius laud. *Constit. Apostolici Ministerii § 16*, Regularium numerus superare non possit monasterii redditus, non est una de hujus consuetudinis valore Eruditorum hominum opinio. Quæ si obtinuerit consuetudo in monasteriis bona immobilia possidentibus, non est cur in aliis, quæ ex fidelium eleemosynis pendent, toleranda sit. (*)

(**) L. Demùm eadem Synodus Tridentina *ibidem capit. 10*, sanxit, ut Sanctimonialiales saltem semel in mense confiteantur peccata, et Sacram Eucharistiam recipiant, atque, ut neve cogantur semper uni homini confiteri, ut verbis utamur Syn. Colonien. an. 1536. *Part. I, cap. 8*, bis, aut ter in anno extraordinarius deputetur Confessarius; quod quidem pro Hispaniarum Regnis confirmavit Innocent. XIII, in præf. *Constit. Apostolici Ministerii § 21* adjiciens, Episcoporum curæ esse, offerre Monialibus *Extraordinarium*, negligente eorum Superiore Regulari. Obstitere nonnulli saluberrimo huic Decreto, sed ad praxim nihilominus feliciter re-

daatum est. Insuper Benedictus XIV, his Decretis suum robur adhibuit Const. Pastoralis cura, id de suo subiciens, Extraordinarium pro Monialibus sub Regularium cura viventibus oportere esse semel in anno vel Clericum sæcularem, vel ex diverso Ordine Regularem. Expediit ut nedum ter in anno, sed quoties opus fuerit et pro una tantum Moniali Extraordinarius concedatur, quod pro articulo mortis declaravit Sacra Cong. Trid. 6, Aprilis an. 1647. Extraordinarius, quem non improprie vocant Peregrinum diversus esse debet pro qualibet vice; unde ipsis injunctum est, ne postquam suum officium impleverint, ad idem monasterium ulterius accedere præsumant: Bened. XIV, ead. Constit. (*)

(**) LI. Si Sacra Congregat. Decretis, si Disciplinæ Ecclesiæ rigori standum est, unus dumtaxat debet esse pro unoquoque Monialium monasterio Ordinarius Confessor, unusque sufficit pro omnibus omnino uniuscujusque monasterii Monialibus, qui quidem elapso triennio removendus est. Videsis Monacelli Form. Legale Pract. Tit. XIII, Decret. circa Commun. num. 14, Nicol. in Flosc. verbo: Confessarius: et Benedictus XIV, in mox cit. Constit. (*)

TOMI I, ET TRACTATUS PRIMI FINIS.

Notas 1. pag. 43 et 53. Cum publica auctoritate tam in materia Religio- nis defendenda, tam in regulanda Summorum Pontificum concessione, solent per se ipsos statueri circa personas, et res sacras, immo ecclesiasticas, iudicia et formas præscribere: frequentes exinde, maximeque disputationes emergunt hodie præsertim, prætorum opinionibus exarsitis. Hæc igitur vitanda maxime consentaneum duximus certis leges præ naturæ utique potestati præfatis, ac curata methodo exponere in prædictis nostri lætati curæ sectione sextæ intro- ductione ad primum principium, quod ideo nostris lectoribus consensuum est. Rationem vero directi et indirecti ad exponit Nihil. XXXIIII. Notandum est, quod prædicta adnotatio est hodie in quibusdam scriptis, proinde et velint remanere, prædicta adnotatio est hodie in quibusdam scriptis, proinde et velint remanere.

ADNOTATIONES VARIE

AD HOC PRIMUM VOLUMEN PERTINENTES.

Nota 1. pag. 37. Segregatus ab Ecclesia, si eius unitatem et communionem, corde compunctus, quærat, atque propter aliquod impedimentum illam nequeat obtinere; tunc vel illud tollere potest, vel non. Si primum; separatio eius contumaciæ, qua impedimentum tollere abnuat, est tribuenda, quæ idcirco schismatis malitiam involvit. Si secundum; Ecclesiæ membrum fiet, cum interjectum impedimentum eius culpa careat.

Externa, communionis et charitatis unitas singulorum membrorum cum corpore Ecclesiæ eiusque visibili capite est necessaria, ut inter varias sectas et societates nomen Ecclesiæ jactitantes quæ sit vera discernatur, prout supra est adnotatum. Quod autem visibili Ecclesiæ est actu necessarium, singulis eius membris etiam ad salutem est adeo necessarium, ut cuique sit innitendum, ut eam communionem actu teneat. Quod si ab ea, non quadam culpa sua, sed aliunde impediatur, ipsius saluti non oberit, uti, nempe, contingit quando ministerium baptismi, non contemptus religionis, sed articulus necessitatis excludit. (S. Agustin. lib. IV de Baptismo, c. 22.) Tum quidem utroque casu satis est, ut is unitatem et communionem Ecclesiæ, qua actu caret, affectu teneat. Quamvis enim non sit in visibili unitate et corpore Ecclesiæ, unitati tamen spiritus est intus in ipsa Ecclesia, cui voto et charitate adheret. (S. Agustin. lib. IV de Baptismo, c. 22.)

Nota 2. pag. 46. Ad hoc bene satisque assequendum, nihil satius existimavimus, quam prima principia evidenter recta educatione statuere, quibus tam sæcularis quam ecclesiastica potestas divino, tum naturali, tum positivo, juri subjiuntur. Ea de re tyronibus nostris sectionem integram Coursus nostri Juris nature, recentissime in lucem editi, (sub hispanico titulo: Del Derecho natural en sus principios comunes et en sus diversas ramificaciones) evolendam offerimus, ubi primæ veritates, et generaliores regulæ traduntur, quibus nullis offendiculis questionibus omnes tractari, solvi que facile possunt, quæ ex nexibus oriuntur inter Ecclesiam et Statum. Ad hoc igitur opus lectores nostros sæpe nobis referre continget, nondum enim erat scriptum, cum præsentibus adnotationibus variis hujus cursus locis obtulimus. Generis hujusce testimonium summa modesto.

Nota 3. pag. 47. Opus consule supra laudatum Sect. IV, introd. it. IV n. 561.